

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi W. K.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...],

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie I ACa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 13 grudnia 2018 r.,

1. oddala skargę;

2. zwalnia W. K. od kosztów sądowych w całości w niniejszym postępowaniu skargowym;

3. przyznaje adwokatowi M. Ł. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 30 lipca 2018 r. W. K. wystąpił za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w [...] do Sądu Najwyższego ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Domagał się stwierdzenia, że w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Apelacyjnym w [...], sygn. akt I ACa [...], w sprawie o rozwód, nastąpiła

przewlekłość postępowania, a nadto zobowiązania Sądu Apelacyjnego w [...] do rozpoznania sprawy i wyznaczenia rozprawy apelacyjnej w terminie 3 miesięcy, przyznania od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 5.000 zł oraz wyznaczenia pełnomocnika z urzędu.

Ustanowiony w sprawie pełnomocnik z urzędu adw. M. Ł. w piśmie, które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 30 października 2018 r., podtrzymał stanowisko zawarte w skardze na przewlekłość postępowania a nadto wniósł o przyznanie mu wynagrodzenia od Skarbu Państwa z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu.

Zdaniem Skarżącego, do przewlekłości postępowania doszło na etapie postępowania apelacyjnego. Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt XIII C [...], w sprawie o rozwód, W. K. został pozbawiony władzy rodzicielskiej nad trójką swoich małoletnich dzieci. W dniu 2 marca 2018 r. złożył apelację, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 30 kwietnia 2018 r. Skarżący podniósł, że postępowanie apelacyjne trwa zdecydowanie za długo niż to konieczne dla wyjaśnienia faktów istotnych dla jej rozstrzygnięcia a to powoduje, że nie jest w stanie sprawować opieki nad dziećmi, utrzymywać z nimi kontaktu, co jest dla niego bardzo krzywdzące.

Pismem z dnia 8 listopada 2018 r. Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w [...] przesłał skargę W. K. i pismo jego pełnomocnika ustanowionego z urzędu adw. M. Ł. oraz poinformował, że termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony na dzień 7 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75, dalej jako: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga

dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Równocześnie stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15, LEX nr 2032325).

Ustawa nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8,

poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121 oraz z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (zob. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06, LEX nr 360307; z dnia 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08, LEX nr 479698; z dnia 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08, LEX nr 479136; z dnia 24 lipca 2008 r., I OPP 23/08, LEX nr 494267 oraz z dnia 21 kwietnia 2010 r., II OPP 10/10, LEX nr 619863).

W powołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że znamiona przewlekłości przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej beczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej. Kilkumiesięczny okres oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie. Jedynie wyjątkowo krótsze okresy beczynności mogą uzasadniać stwierdzenie przewlekłości postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lipca 2014 r., III SPP 123/14, LEX nr 1515457).

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie z dnia 4 listopada 1950 r. wynika obowiązek takiego zorganizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach. Także art. 6 § 1 k.p.c., nakłada na sąd powinność przeciwdziałania przewlekaniu postępowania. Z mocy art. 391 § 1 k.p.c. te procesowe dyrektywy mają odpowiednie zastosowanie do postępowania przed sądem drugiej instancji.

W tym zakresie nie wyłączają bezprawności zachowania sądu okoliczności złej organizacji pracy, zwiększenie się wpływu spraw do sądu, czy niewystarczającej obsady wydziału (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121). Oczywiście, nie jest to równoznaczne z tym, że brak bezzwłocznego wyznaczenia rozprawy zawsze prowadzi będzie do odpowiedzialności deliktowej organu.

W przedmiotowej sprawie rozprawa apelacyjna została wyznaczona przed

upływem 7 miesięcy od chwili jej wpływu do Sądu Apelacyjnego w [...].

Sąd Najwyższy podziela przytoczone wyżej poglądy i nie dostrzega przewlekłości postępowania apelacyjnego w sprawie sygn. akt I ACa [...] toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w [...]. Poczucie Skarżącego, że decyzje czy postępowanie Sądu są dla niego „krzywdzące i głęboko niesprawiedliwe” nie może skutkować przypisaniem Sądowi naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Z tych względów, na mocy art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skarga podlega oddaleniu.

Z uwagi na to, że w sprawie wyznaczony został termin rozprawy apelacyjnej na dzień 7 listopada 2018 r. brak było podstaw do wydania Sądowi Apelacyjnemu w [...] zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej.

Na podstawie art. 100 ust. 2 u.k.s.c. Sąd w całości zwolnił Skarżącego od kosztów sądowych postępowania skargowego.

Na mocy art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. i art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy oraz § 4 ust. 2, § 4 ust. 3, § 21 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 z późn. zm.), Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adw. M. Ł. kwotę 240 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług w kwocie 55,20 zł (łącznie 295,20 zł) tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla Skarżącego w postępowaniu skargowym.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.